

پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس انگیزه‌های استقبالی و اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکارانه در بافت فرهنگی اهواز

توفیق البوغیث^۱
رضا خجسته‌مهر^۲
ذبیح‌اله عباس‌پور^۳

چکیده

مطالعات نشان می‌دهند که انگیزه و رفتارهای فداکارانه می‌توانند به شکل‌های مختلف بر رضایت زناشویی اثر بگذارند. پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رضایت زناشویی مردان و زنان بر اساس متغیرهای انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکارانه زنان و مردان شهر اهواز انجام شد. به‌منظور دستیابی به این هدف ۳۰۰ فرد متأهل با استفاده از روش نمونه‌گیری غیر تصادفی از نوع دردسترس انتخاب شدند و پرسش‌نامه‌های پژوهش شامل سنجۀ ادراک رفتارهای فداکارانه (PSM)، سنجۀ انگیزه‌های فداکارانه (MSM)، سنجۀ ارزیابی رابطه (RAS) از سوی آن‌ها تکمیل شد. طرح تحقیق حاضر توصیفی و از نوع هم‌بستگی است. نتایج نشان داد که در نمونه مردان از بین متغیرهای پیش‌بین، متغیرهای رفتارهای فداکارانه و انگیزه‌های اجتنابی فداکاری، توانایی

۱. کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (Tofighzizo70@gmail.com) (نویسنده مسئول).

۲. استاد گروه مشاوره، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

۳. استادیار گروه مشاوره، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

پیش‌بینی رضایت زناشویی را دارند، همچنین، در نمونه زنان از بین متغیرهای پیش‌بین، متغیرهای رفتارهای فداکارانه و انگیزه‌های استقبالی توانایی پیش‌بینی رضایت زناشویی را دارند. بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که دسته‌ای از متغیرها در مردان مثل رفتارهای فداکارانه و انگیزه‌های اجتنابی فداکاری نقش تعیین‌کننده‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی دارند. همچنین در زنان هم دسته‌ای از متغیرها مثل رفتارهای فداکارانه و انگیزه‌های استقبالی نقش تعیین‌کننده و مهم‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی دارند. شناسایی و کار بر روی این دسته از متغیرها، نقشی اثرگذار بر رضایت زوجین و روابط خانوادگی خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: رضایت زناشویی، انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری، رفتارهای فداکارانه.

The Prediction of Marital Satisfaction based on Approach and Avoidance Motives of Sacrifice and Sacrificing Behaviors in the Cultural Context of Ahvaz

Tofigh Alboqobeysh¹
Reza Khojastemehr²
Zabihollah Abbaspour³

Abstract

Studies show that sacrificing motivation and behaviors can affect marital satisfaction. The purpose of this study is to predict the marital satisfaction of men and women based on the variables of approach motives, avoidance motives of sacrifice and sacrificing behaviors of Ahvazid men and women. To reach this goal, 300 married were selected using available non-random sampling method. The questionnaires included Perception of Sacrifice Measure (PSM), Decent Sacrificing Motives (SM), and Relationship Scale (RAS) filled out. The design of this research was descriptive and correlative. The results indicates that in the male sample, among

1. Masters of Family Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran (Tofighzizo70@gmail.com) (Corresponding Author).
2. Professor of Counseling Department, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
3. Assistant Professor of Counseling Department, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

the predictor variables, the variables of sacrificing behaviors and avoidance motives of sacrifice have the ability to predict marital satisfaction, and also in the female sample, among the predictor variables, the variables of sacrificing behaviors, and the approaches motivates have the ability to predict marital satisfaction. Based on the findings of this study, it can be concluded that a group of variables in men, such as sacrificing behaviors and avoidance motives of sacrifice, have a more decisive role in predicting marital satisfaction, and also in women, a range of variables such as sacrificing behaviors and approaches motives has a more decisive and important role in predicting marital satisfaction. Identifying and working on these variables will have an important role in marital satisfaction and family relationships.

Keywords: Marital Satisfaction, Approach Motives, Avoidance Motives of Sacrifice, Sacrificing Behaviors

مقدمه

ازدواج یعنی پیوند زندگی فردی دو نفر با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت طرفین. پیوند زناشویی به منزله یکی از پیچیده‌ترین انواع روابط انسانی، واجد چنان توان بالقوه‌ای در آزادسازی احساسات است که در کمتر روابط بین فردی دیگر می‌توان نظیر آن را یافت (فلاح‌زاده و همکاران، ۱۳۹۸). ازدواج و تشکیل خانواده علاوه بر تأمین و ارضای عاطفی، روانی، و جنسی (و سایر نیازها) می‌تواند کانون پرورش نسل‌های سالم و رشد یافته باشد، اما این امر در صورتی محقق است که رابطه زوج‌ها و به‌طور کلی کانون خانواده، سالم، گرم و بی‌تنش باشد. بدیهی است که هر رابطه‌نا سازگار به توقف و رکود رشد اعضا منجر خواهد شد (روشن‌روان، ۱۳۹۵). صادقی و همکاران (۱۳۹۴) بیان می‌کنند که مطلوبیت، رضایت، خشنودی، کیفیت، و کارکرد بهینه خانواده عامل بسیار اثرگذاری در شکوفایی، رشد و پیشرفت اعضای خانواده است. بنابراین اهمیت شناخت و بررسی عواملی که سبب قوام و استحکام این نهاد می‌شود، می‌تواند گامی مفید در راستای ارتقای سطح فرهنگ جامعه تلقی شود (ریوس^۱، ۲۰۱۰).

یکی از مؤلفه‌های مهم در حوزه زناشویی، رضایت زناشویی^۲ است؛ یعنی زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و باهم‌بودن احساس شادمانی و رضایت داشته باشند (جمشیدی و همکاران، ۱۳۹۴). رضایت زناشویی را می‌توان به‌صورت توافق بین شریک‌ها بر

1. Rios

2. marital satisfaction

موضوعات مهم در رابطه، خرسندی از وضعیت کنونی رابطه و تعهد به ادامه آن، ابراز عاطفه و رابطه جنسی در ارتباط، و علائق و فعالیت‌های مشترک زوج تعریف کرد (اسپینر^۱، ۲۰۰۱). به عقیده عدالتی و ردوزان^۲ (۲۰۱۰) رضایت زناشویی انطباق بین وضعیت موجود و وضعیت مورد انتظار است.

متغیرهای مختلفی می‌توانند بر رضایت زناشویی زوج‌ها اثر بگذارند. از جمله متغیرهایی که بر رضایت زناشویی اثر می‌گذارند و از آن تأثیر می‌پذیرند می‌توان به فداکاری^۳ و انگیزه‌های فداکاری^۴ اشاره کرد (پارکر و پاتنر^۵، ۲۰۰۹). فداکاری در معنای عمومی لغت به مفهوم صرف نظر کردن از خواسته‌ها و منافع شخصی به نفع شریک یا به نفع حفظ و تقویت رابطه است؛ به عبارت دیگر فداکاری این‌گونه تعریف شده است: چشم‌پوشی از فعالیت و رفتاری که فرد خواهان آن است یا عمل کردن به گونه‌ای که مطلوب فرد نیست (فیگرس^۶، ۲۰۰۸). پژوهش‌هایی وجود دارند که بر ارتباط فداکاری با رضایت در رابطه زوجین تأیید کرده‌اند (ون لانگ^۷ و همکاران، ۱۹۹۷ الف، ۱۹۹۷ ب). ون لانگ و همکاران (۱۹۹۷ ب) پی بردند که «میل به فدا کردن تا اندازه‌ای میانجی ارتباط بین سطح تعهد و سازگاری در رابطه است».

فیگرس (۲۰۰۸) اشاره می‌کند که انگیزه‌های فداکارانه می‌تواند در رابطه بین رفتارهای فداکارانه و رضایت زناشویی نقش تعدیل‌کننده داشته باشد. وی (۲۰۰۸) انگیزه فداکاری را چنین تعریف می‌کند: دلیلی که فرد به واسطه آن اقدام به فداکاری برای همسر خود می‌کند. او اشاره می‌کند که وقتی فردی در زندگی از خود فداکاری نشان می‌دهد ممکن است در صدد یافتن انگیزه شریک زندگی‌اش از این کار برآید. فداکاری کردن برای شریک زندگی می‌تواند برای انگیزه‌های متفاوتی صورت گیرد. انگیزه استقبالی فداکاری در جست‌وجوی پیامدهای مثبتی چون شاد کردن دیگران یا صمیمیت بیشتر است، در حالی که انگیزه اجتنابی فداکاری سعی بر این دارد تا از پیامدهای منفی همچون تعارض نارضایتی و یا کاهش علاقه و رغبت دیگری نسبت به رابطه، اجتناب ورزد. در واقع، انگیزه اجتنابی در فداکاری با اجتناب از تعارض در کوتاه‌مدت به آسایش خاطر و رفع

1. Spinier
2. Edalati & Redzuan
3. sacrifice
4. sacrifice motivation
5. Parker & Patterned
6. Figuerres
7. Van Lange

نگرانی منجر می‌شود، اما با خود اضطراب و تنش‌هایی را به همراه می‌آورد که مرتبط با تعارض‌هایی است که سعی شده بود از آن‌ها اجتناب شود (سلطان‌زاده، ۱۳۹۱).

پژوهش ایمپت^۱ و همکاران (۲۰۰۵) نشان داد زوج‌هایی که به دلیل انگیزه‌های استقبالی^۲ فداکاری می‌کنند به احتمال بیشتر با هم می‌مانند، در حالی که آن زوج‌هایی که به دلیل انگیزه‌های اجتنابی^۳ فداکاری می‌کنند رابطه‌شان مضر و خطرناک خواهد بود. بیشتر زوج‌هایی که به دلیل انگیزه‌های اجتنابی فداکاری می‌کنند، کمتر احساس رضایت می‌کنند و احتمال بیشتری می‌رود که یک ماه بعد از هم جدا شوند و آن احساس تعهد و رضایت اولیه در رابطه‌شان برایشان مهم نیست. احساسات از جمله احساس همدردی، احساس گناه و غم و اندوه می‌تواند میل و انگیزه برای کمک به دیگران را افزایش دهد. در مقابل، احساس خشم می‌تواند انگیزه برای مراقبت از دیگران را کاهش دهد (فیگرس، ۲۰۰۸).

پژوهش آقائی (۱۳۹۶) نشان داد که بیشتر شدن رابطه انگیزه‌های استقبالی و رضایت زناشویی می‌تواند ناشی از ارزش‌های فرهنگی اجتماعی غالب در ایران و اهمیت و ارزشمندی فداکاری در آموزه‌های دینی باشد، زیرا ممکن است افراد با تأسی از الگوهای دینی - مذهبی و به دلیل انگیزه‌های استقبالی همچون رضایت خداوند، کسب ثواب اخروی و رفتن به بهشت و ... فداکاری کنند و این موضوع رضایت‌خاطر بیشتر و عواطف مثبت تری در آن‌ها ایجاد می‌کند و در نتیجه آن‌ها رضایت زناشویی مثبت‌تری را تجربه می‌کنند.

بنابراین با توجه به نقش مؤثر انگیزه‌های فداکارانه و رفتارهای فداکارانه در رضایت زناشویی، هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه انگیزه‌های فداکارانه و رفتارهای فداکارانه با رضایت زناشویی در زنان و مردان متأهل است و اینکه کدام یک از متغیرهای پیش‌بین سهم بیشتری در پیش‌بینی رضایت زناشویی دارند، هدف دوم پژوهش حاضر است. با توجه به ملاحظات نظری و یافته‌های پژوهشی موجود در زمینه موضوع مورد بررسی، فرضیه‌های این پژوهش بدین شرح‌اند:

۱. انگیزه‌های استقبالی فداکاری مردان با رضایت زناشویی رابطه مثبت دارد.
۲. انگیزه‌های اجتنابی فداکاری مردان با رضایت زناشویی رابطه منفی دارد.
۳. انگیزه‌های استقبالی فداکاری زنان با رضایت زناشویی رابطه مثبت دارد.
۴. انگیزه‌های اجتنابی فداکاری زنان با رضایت زناشویی رابطه منفی دارد.

1. Impett
2. Approach motiveness
3. Avoidance motiveness

۵. رفتارهای فداکارانه مردان با رضایت زناشویی رابطه مثبت دارد.
 ۶. رفتارهای فداکارانه زنان با رضایت زناشویی رابطه مثبت دارد.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

روش تحقیق حاضر توصیفی و از نوع هم‌بستگی است. در این پژوهش، پژوهشگر به دنبال بررسی روابط ساده و رگرسیون چندگانه (گام به گام) بین متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک خواهد بود. جامعه آماری در این تحقیق افراد متأهل شهر اهواز بودند که در فاصله زمانی اجرای پژوهش در این شهر زندگی می‌کردند. در پژوهش حاضر تعداد ۱۵۰ مرد و ۱۵۰ زن با استفاده از روش نمونه‌گیری غیر تصادفی از نوع در دسترس (افراد حاضر در ادارات، اماکن عمومی مانند پارک‌ها) از بین مردان و زنان متأهل شهرستان اهواز انتخاب شدند. بعد از ارائه توضیحات لازم و راهنمایی‌های مربوطه و نیز اطمینان‌سازی از درامان بودن اطلاعات و پاسخ‌ها، پرسش‌نامه‌های پژوهش در اختیار آن‌ها قرار گرفت و از آنان خواسته شد به گویه‌های پرسش‌نامه‌ها با دقت و صراحت پاسخ دهند. در این پژوهش از روش‌های آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین نمره‌ها، و برای آزمون فرضیه‌ها و پاسخ سؤالات پژوهش از روش‌های آمار استنباطی شامل هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه (گام به گام) استفاده می‌شود. در این پژوهش داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس. نسخه ۲۳ تجزیه و تحلیل می‌شود.

معیارهای ورود و خروج در پژوهش

- معیارهای ورود: (۱) داشتن سواد، (۲) گذشتن ۵ سال از ازدواج، (۳) داشتن یک فرزند.
 معیارهای خروج: (۱) سابقه رفتن به دادگاه، (۲) نداشتن فرزند، (۳) نداشتن حداقل سواد.

ابزار سنجش

پرسش‌نامه رفتارهای فداکارانه هارپر و فیگرس^۱ (PSBM): این مقیاس که از سوی هارپر و فیگرس (۲۰۰۸) تهیه شده است، ابزار ۵۰ سؤالی است که دربرگیرنده ادراک خود فرد از رفتارهای فداکارانه خود و رفتارهای فداکارانه همسرش طی شش ماه گذشته است.

۲۵ سؤال اول دربرگیرنده رفتارهای فداکارانه خود فرد و ۲۵ سؤال دوم دربرگیرنده ادراک فرد از رفتارهای فداکارانه شریک زندگی اش است. آزمودنی با استفاده از یک درجه‌بندی در دامنه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) به سؤالات پاسخ می‌دهد. فیگرس (۲۰۰۸) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ برای مردان ۰/۸۴ و برای زنان ۰/۸۱ عنوان کرد. در ایران برای نخستین بار این مقیاس را کاوند (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه رفتارهای فداکارانه، انگیزه‌های فداکاری و ادراک انصاف با صمیمیت زناشویی در والدین دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر بروجرد»، ترجمه و استفاده کرد. وی (۱۳۹۰) در پژوهشی پایایی ۲۵ سؤال اول این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ در مردان ۰/۹۰ و در زنان ۰/۸۸، و ۲۵ سؤال دوم این مقیاس را هم در مردان و هم در زنان ۰/۹۲ برآورد کرد. همچنین وی روایی سازه این مقیاس را با پرسش‌نامه کیفیت زناشویی نورتون در نمونه مردان ۰/۵۵ و ۰/۶۵ و در نمونه زنان ۰/۵۱ و ۰/۶۸ گزارش کرد که همگی در سطح $p < ۰/۰۰۱$ معنادار بودند. آلفای کرونباخ این مقیاس در پژوهش حاضر ۰/۹۰ محاسبه شد.

پرسش‌نامه انگیزه‌های فداکاری ایمپت و همکاران (۲۰۰۵): مقیاس انگیزه‌های فداکاری جهت روشن کردن انگیزه‌های افراد از فداکاری نسبت به همسرشان طی ۶ ماه گذشته طراحی شده است و ۱۵ ماده دارد که ۸ ماده آن مربوط به انگیزه‌های استقبالی و ۷ ماده آن مربوط به انگیزه‌های اجتنابی است. برای مثال از آزمودنی سؤال می‌شود که آیا از فداکاری نسبت به همسرش لذت می‌برد. این مقیاس انگیزه‌های فداکاری را در مقیاس لیکرت در دامنه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) می‌سنجد. فیگرس (۲۰۰۸) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ و ۰/۷۹ برای انگیزه‌های استقبالی و اجتنابی زنان و ۰/۸۶ و ۰/۷۹ برای انگیزه‌های استقبالی و اجتنابی مردان گزارش کرده است. کاوند (۱۳۹۰) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ محاسبه کرد. وی ضریب پایایی خرده‌مقیاس انگیزه استقبالی را در مردان ۰/۷۶ و در زنان ۰/۷۵ و ضریب پایایی خرده‌مقیاس انگیزه اجتنابی را در مردان ۰/۶۳ و در زنان ۰/۷۸ گزارش کرد. همچنین روایی سازه این مقیاس با پرسش‌نامه کیفیت زناشویی نورتون^۱ (۱۹۸۳) برای انگیزه استقبالی و اجتنابی به ترتیب در نمونه مردان ۰/۶۱ و ۰/۲۰ و در نمونه زنان ۰/۶۴ و ۰/۲۹ به دست آمد که همگی در سطح $p < ۰/۰۰۱$ معنادار بودند.

پرسش‌نامه ارزیابی رابطه^۲ (RAS): سنجه ارزیابی رابطه (هندریک^۳ و همکاران،

1. Norton
2. marital Quality Inventory
3. Hendrick

۱۹۹۸) ابزاری ۷ ماده‌ای است که رضایت‌مندی زناشویی را در مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱ (کمترین میزان رضایت) تا ۵ (بیشترین میزان رضایت) می‌سنجد. این مقیاس میزان رضایت کلی فرد از رابطه، اینکه شریک و همسر او چگونه به نیازهایش توجه می‌کند، اینکه کیفیت رابطه او در مقایسه با روابط دیگران چگونه است، رابطه به چه میزان دچار مشکل است، و نیز میزان پشیمانی فرد از رابطه را ارزیابی می‌کند. نمره بالاتر نشان‌دهنده رضایت بیشتر از رابطه است (هندریک و همکاران، ۱۹۹۸). دهقانپور (۱۳۹۵) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش کرد. همچنین کوچکی (۱۳۹۱) میزان همسانی درونی آن را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش کرد. در پژوهش خجسته‌مهر و همکاران (۱۳۹۱) برای بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی فرم فارسی این مقیاس در نمونه‌ای از جمعیت والدین دانش‌آموزان دبیرستانی ضریب پایایی با استفاده از روش‌های دونیمه‌سازی و همسانی درونی به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۵ به دست آمد. همچنین به منظور بررسی روایی سازه این مقیاس از پرسش‌نامه کیفیت زناشویی^۱ استفاده شد و میزان هم‌بستگی آن با پرسش‌نامه کیفیت زناشویی ۰/۸۸ محاسبه شد که این مقدار در سطح ($P < 0/001$) معنادار است. پایایی به دست آمده به روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) در پژوهش خجسته‌مهر و همکاران (۱۳۹۱) ۰/۹۲ محاسبه شد.

ابزار جمعیت‌شناسی: این پرسش‌نامه به منظور به دست آوردن اطلاعات جمعیت‌شناختی مربوط به افراد گروه نمونه ساخته شده که متشکل از ۱۲ ماده است. این ماده‌ها شامل: جنسیت، سن، میزان تحصیلات، تاریخ عقد، داشتن فرزند، تعداد فرزندان، شاغل بودن، مدت زمان اشتغال، نوع شغل، و محل زندگی است.

یافته‌ها

میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب هم‌بستگی پیرسون مربوط به انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری، رفتارهای فداکارانه و رضایت زناشویی مردان و زنان، در جدول شماره ۱ آورده شده است. در این جدول میانگین و انحراف معیار نمره‌های انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری، رفتارهای فداکارانه و رضایت زناشویی مردان و زنان نمونه پژوهش نشان داده شده است. همان‌طور که از جدول

شماره ۱ مشاهده می‌شود، در نمونه مردان میانگین و انحراف معیار نمره‌های انگیزه‌های استقبالی فداکاری ۲۴/۹۷ و ۷/۸۵، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری ۱۶/۶۰ و ۵/۹۱، رفتارهای فداکارانه ۷۴/۲۵ و ۱۲/۱۸، و رضایت شغلی ۱۷/۱۸ و ۳/۹۴ است و در نمونه زنان میانگین و انحراف معیار نمره‌های انگیزه‌های استقبالی فداکاری ۲۴/۳۶ و ۸/۳۱، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری ۱۷/۰۹ و ۵/۸۰، رفتارهای فداکارانه ۷۱/۳۶ و ۱۱/۰۸، و رضایت زناشویی ۱۶/۹۷ و ۴/۳۰ است.

جدول ۱ میانگین و انحراف معیار نمره‌های انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری، رفتارهای فداکارانه و رضایت زناشویی مردان و زنان

متغیر	تعداد	مردان		زنان	
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
انگیزه‌های استقبالی فداکاری	۱۵۰	۲۴/۹۷	۷/۸۵	۲۴/۳۶	۸/۳۱
انگیزه‌های اجتنابی فداکاری	۱۵۰	۱۶/۶۰	۵/۹۱	۱۷/۰۹	۵/۸۰
رفتارهای فداکارانه	۱۵۰	۷۴/۲۵	۱۲/۱۸	۷۱/۳۶	۱۱/۰۸
رضایت زناشویی	۱۵۰	۱۷/۱۸	۳/۹۴	۱۶/۹۷	۴/۳۰

گفتنی است یکی از فرضیه‌های مهم مدل تحلیل رگرسیون، نرمال بودن توزیع متغیرهاست. در پژوهش حاضر، برای بررسی نرمال بودن متغیرها از کجی و کشیدگی متغیرها استفاده شده است. ضریب کجی (و ضریب کشیدگی) به ترتیب برای متغیرهای رضایت زناشویی ۰/۵۳ (و ۰/۳۸)، انگیزه‌های استقبالی فداکاری ۰/۱۷- (و ۰/۹۹-)، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری ۰/۷۵ (و ۰/۰۴-) و رفتارهای فداکارانه ۰/۴۱- (و ۰/۰۹) به دست آمدند. اعداد ذکر شده نشان می‌دهند که با توجه به معیار نرمال بودن، متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچک‌تر از ۳ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کوچک‌تر از ۱۰ هستند و لذا تخطی از نرمال بودن داده‌ها قابل مشاهده نیست. همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود ضریب هم‌بستگی بین متغیرهای انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکارانه با رضایت زناشویی در نمونه مردان با استفاده از آزمون ۱ دامنه پیرسون به ترتیب برابر با $r = ۰/۲۶$ $r = ۰/۳۷$

جدول ۲ هم‌بستگی بین متغیرهای انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکارانه با رضایت زناشویی در نمونه مردان و زنان

متغیر ملاک				متغیر پیش‌بین
(رضایت زناشویی)				
زنان		مردان		
p	R	p	R	
p=۰/۰۰۱	۰/۴۱**	p=۰/۰۰۱	۰/۳۷**	انگیزه‌های استقبالی فداکاری
p=۰/۰۱۲	-۰/۲۰*	p=۰/۰۰۱	-۰/۲۶**	انگیزه‌های اجتنابی فداکاری
p=۰/۰۰۱	۰/۳۵**	p=۰/۰۰۱	۰/۵۲**	رفتارهای فداکارانه

*=p<۰/۰۵

**=p<۰/۰۱

و $r = 0/52$ به دست آمده است. با توجه به این نتایج مشخص می‌شود که بین انگیزه‌های استقبالی فداکاری مردان با رضایت زناشویی در سطح معناداری $p < 0/01$ ، بین انگیزه‌های اجتنابی فداکاری مردان با رضایت زناشویی در سطح معناداری $p < 0/05$ و بین رفتارهای فداکارانه مردان با رضایت زناشویی در سطح معناداری $p < 0/01$ ارتباط معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه‌های ۳، ۱ و ۵ پژوهش تأیید می‌شود.

همچنین در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود ضریب هم‌بستگی بین متغیرهای انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکارانه با رضایت زناشویی در نمونه زنان با استفاده از آزمون ۱ دامنه پیرسون به ترتیب برابر با $r = 0/41$ ، $r = -0/20$ و $r = 0/35$ به دست آمده است. با توجه به این نتایج مشخص می‌شود که بین انگیزه‌های استقبالی فداکاری زنان با رضایت زناشویی در سطح معناداری $p < 0/01$ ، بین انگیزه‌های اجتنابی فداکاری زنان با رضایت زناشویی در سطح معناداری $p < 0/05$ و بین رفتارهای فداکارانه زنان با رضایت زناشویی در سطح معناداری $p < 0/01$ ارتباط معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه‌های ۴، ۲ و ۶ پژوهش تأیید می‌شود.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ ملاحظه می‌شود طبق نتایج رگرسیون به روش گام به گام، متغیرهای انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکاری وارد تحلیل شدند. در گام اول تنها متغیر رفتارهای فداکاری قرار گرفته است که R

جدول ۳ نتایج تحلیل رگرسیون رضایت زناشویی مردان از روی متغیرهای انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی و رفتارهای فداکارانه به روش گام‌به‌گام

متغیر ملاک	شاخص‌ها متغیر پیش‌بین	R	R2	F P	ضرایب رگرسیون	
					۱	۲
رضایت زناشویی	رفتارهای فداکاری	۰/۵۱	۰/۲۶	۴۵/۰۷ p=۰/۰۰۱	$\beta=۰/۵۱$ $t=۶/۰۷۱$ $p=۰/۰۰۱$	
	انگیزه‌های اجتنابی فداکاری	۰/۵۴	۰/۲۹	۲۷/۵۹ p=۰/۰۰۱	$\beta=-۰/۲۱$ $t=-۲/۷۹$ $p=۰/۰۰۶$	$\beta=۰/۴۷$ $t=۶/۳۳$ $p=۰/۰۰۱$

و R2 آن به ترتیب ۰/۵۱ و ۰/۲۶ است و سپس در گام دوم با اضافه شدن متغیر انگیزه‌های اجتنابی فداکاری R و R2 آن به ترتیب ۰/۵۴ و ۰/۲۹ به دست آمد. بنابراین R و R2 این تحلیل به ترتیب ۰/۵۴ و ۰/۲۹ است؛ یعنی ۲۹ درصد واریانس رضایت زناشویی مردان با متغیرهای انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکاری تبیین می‌شود. بنابراین در پاسخ به پرسش اول پژوهش باید گفت که از بین متغیرهای پیش‌بین، متغیرهای رفتارهای فداکارانه و انگیزه‌های اجتنابی فداکاری توانایی پیش‌بینی رضایت زناشویی در نمونه مردان را دارند.

همان‌طور که در جدول ۴ ملاحظه می‌شود طبق نتایج رگرسیون به روش گام‌به‌گام، متغیرهای انگیزه‌های استقبالی فداکاری، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکاری

جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون رضایت زناشویی زنان از روی متغیرهای انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی و رفتارهای فداکارانه به روش گام‌به‌گام

متغیر ملاک	شاخص‌ها متغیر پیش‌بین	R	RS	F P	ضرایب رگرسیون	
					۱	۲
رضایت زناشویی	انگیزه‌های استقبالی فداکاری	۰/۴۱	۰/۱۷	۳۱/۴۹ p=۰/۰۰۱	$\beta=۰/۴۱$ $t=۵/۶۱$ $p=۰/۰۰۱$	
	رفتارهای فداکاری	۰/۴۷	۰/۲۲	۲۱/۲۸ p=۰/۰۰۱	$\beta=۰/۲۳$ $t=۳/۰۵$ $p=۰/۰۰۳$	$\beta=۰/۳۳$ $t=۴/۳۰$ $p=۰/۰۰۱$

وارد تحلیل شدند. در گام اول تنها متغیر انگیزه‌های استقبالی فداکاری قرار گرفته است که R و R2 آن به ترتیب ۰/۴۱ و ۰/۱۷ است و سپس در گام دوم با اضافه شدن متغیر رفتارهای فداکاری R و R2 آن به ترتیب ۰/۴۷ و ۰/۲۲ به دست آمد. بنابراین R و R2 این تحلیل به ترتیب ۰/۴۷ و ۰/۲۲ است؛ یعنی ۲۲ درصد واریانس رضایت زناشویی زنان با متغیرهای انگیزه‌های استقبالی فداکاری و رفتارهای فداکاری تبیین می‌شود. بنابراین می‌توان گفت که از بین متغیرهای پیش‌بین، متغیرهای رفتارهای فداکارانه و انگیزه‌های استقبالی فداکاری توانایی پیش‌بینی رضایت زناشویی در نمونه زنان را دارند.

بحث

این پژوهش با هدف بررسی پیش‌بینی رضایت زناشویی مردان و زنان بر اساس متغیرهای انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی فداکاری و رفتارهای فداکارانه در شهر اهواز انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که رضایت زناشویی افراد به تفکیک جنسیت آن‌ها متأثر از متغیرهای انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی و رفتارهای فداکارانه است. نتایج پژوهش نشان داد که بین انگیزه استقبالی فداکاری مردان و زنان با رضایت زناشویی رابطه مثبت معنادار وجود دارد. ادبیات پژوهش مربوط به رابطه انگیزه‌های استقبالی و رضایت زناشویی سرشار از مواردی است که بیانگر رابطه مثبت بین این دو متغیر است (مانند: کاوند، ۱۳۹۰؛ سلطان‌زاده، ۱۳۹۱؛ ایمپت و همکاران، ۲۰۱۰، ۲۰۱۲) که با نتیجه این یافته ما همسو است. نتایج پژوهش خجسته‌مهر و همکاران (۱۳۹۷ب) نشان داد که انگیزه استقبالی فداکاری (فداکاری با هدف ایجاد پیامدهای مثبتی چون شاد کردن همکاران یا صمیمیت بیشتر در رابطه) با رضایت زناشویی رابطه مثبت و انگیزه اجتنابی فداکاری (فداکاری با هدف اجتناب از پیامدهای منفی همچون تعارض، نارضایتی و یا کاهش علاقه و رغبت دیگری نسبت به رابطه) با رضایت زناشویی رابطه منفی دارند. برخی پژوهش‌ها عدم ارتباط را گزارش کردند (ماتینگلی^۱، ۲۰۰۸). نتایج پژوهش نشان داد که بین انگیزه اجتنابی فداکاری مردان و زنان با رضایت زناشویی ارتباط منفی معناداری وجود دارد، اما این نتیجه با نتایج پژوهش ایمپت و همکاران (۲۰۱۴، ۲۰۱۰، ۲۰۱۲)، سلطان‌زاده (۱۳۹۱)، آقائی (۱۳۹۶)، خجسته‌مهر و همکاران (۱۳۹۷الف) همسو و هم‌جهت است. پژوهش آقائی (۱۳۹۶) با عنوان بررسی رابطه رفتارها و انگیزه‌های فداکاری با کیفیت زناشویی: یک

پژوهش فراتحلیل نشان داد رابطه انگیزه‌های استقبالی فداکاری با کیفیت زناشویی صرف‌نظر از نوع جنسیت همواره مثبت و رابطه انگیزه‌های اجتنابی فداکاری با کیفیت زناشویی در بیشتر موارد منفی است. در تبیین این یافته‌های پژوهشی می‌توان گفت که انگیزه استقبالی فداکاری با بهزیستی فردی و نزدیکی عاطفی زوجین رابطه دارد (ایمپت و همکاران، ۲۰۱۲). اصالت یا احساس واقعی بودن یکی از عوامل تبیین‌کننده نوع رابطه انگیزه‌های فداکاری با رضایت زناشویی است؛ بدین صورت که در شرایط استقبالی، افراد هنگام فداکاری برای همسر احساس اصالت بیشتری دارند و این امر به‌نوبه خود سبب می‌شود آن‌ها احساس بهتری نسبت به فداکاری داشته باشند و خوشبختی ارتباطی بیشتری تجربه کنند (ایمپت و همکاران، ۲۰۱۲).

در تبیین دیگر یافته پژوهشی می‌توان گفت که انگیزه اجتنابی در فداکاری در پی کاهش خشم، تعارض، اختلاف و دوری از پیامدهای منفی است. این انگیزه شاید در کوتاه‌مدت مانع از فروپاشی رابطه و بروز اختلاف و تعارض شود، اما در طولانی‌مدت به دلیل ایجاد عواطف منفی در فرد و به دنبال آن کاهش تمایل فرد به برقراری رابطه با همسر خود، تأثیرات منفی آن آشکار خواهد شد. پژوهش‌ها حاکی از آنند که انجام فداکاری از روی انگیزه‌های اجتنابی فرد را دچار احساس ناراحتی، رنجش و زیان می‌کند، و طبق نظریه وابستگی متقابل نیز می‌توان چنین توضیح داد که انجام فداکاری از روی انگیزه‌های اجتنابی به معنی آن است که فرد از روی اجبار از انجام توالی رفتار دلخواه خود صرف‌نظر می‌کند و متحمل هزینه می‌شود. بدیهی است که چنین وضعیتی اثری نامطلوب بر احساس فرد نسبت به زندگی زناشویی‌اش دارد و موجب کاهش رضایت او از رابطه‌اش می‌شود.

همچنین نتایج پژوهش نشان داد که هم برای مردان و هم برای زنان بین رفتارهای فداکارانه با رضایت زناشویی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. پژوهش‌های زیادی به بررسی نقش رفتارهای فداکارانه در رضایت زناشویی پرداخته‌اند. نتایج برخی از این پژوهش‌ها بیانگر رابطه مثبت (مانند: سلطان‌زاده، ۱۳۹۱؛ محمدلو و همکاران، ۱۳۹۵؛ دهقانپور، ۱۳۹۵؛ خجسته‌مهر^۱ و همکاران، ۲۰۱۷) بین رفتارهای فداکارانه و رضایت زناشویی است. همسو با نتایج این پژوهش مؤید رابطه مثبت بین این متغیرهاست. برخی پژوهش‌ها به رابطه منفی (توتنهاگن و کوران^۲، ۲۰۱۱؛ توتنهاگن و همکاران، ۲۰۱۳) دست

1. Khojasteh Mehr

2. Totenhagen & Curran

یافتند و برخی پژوهش‌ها هیچ ارتباطی بین آن‌ها مشاهده نکردند (رایجت و ایمپت، ۲۰۱۷). بررسی یونگ و کوران^۲ (۲۰۱۶) در یک نمونه ۲۰۰ نفری از مردان و زنان هم‌خانه در مورد فداکارهای صمیمانه و رضایت ارتباطی نشان داد فراوانی فداکاری صمیمانه با رضایت از رابطه، رابطه‌ای منفی دارد و قدردانی بیشتر همسر از فداکاری فرد با رضایت ارتباطی بیشتری همراه است. خجسته‌مهر و همکاران (۲۰۱۸) نیز در مطالعه‌ای پدیدارشناختی مشخص کردند عقاید مذهبی از اجزای اصلی تجربه زیسته فداکاری در نمونه ایرانی است. این نتیجه با توجه به نقش سازه‌های فرهنگی و تعالیم تربیتی متفاوت و با توجه به اهمیت فداکاری و گذشت در آموزه‌های دینی در کشور ایران در مقایسه با سایر جوامع، به‌ویژه جوامع فردگرای غربی قابل تبیین است. بنابراین، با توجه به اهمیت آموزه‌های دین اسلام در میان مردم ایران، ممکن است عواملی همچون رضای خداوند، اعتقاد به ثواب اخروی و غیره باعث شود افراد دشواری‌های زندگی زناشویی را تحمل کنند و از منافع خود به‌صورت غیر مشروط و بدون هیچ چشم‌داشتی، به نفع رابطه و همسرشان بگذرند. با بررسی یافته‌های پژوهش می‌توان این چنین نتیجه گرفت که رضایت زناشویی افراد به تفکیک جنسیت آن‌ها متأثر از متغیرهای انگیزه‌های استقبالی، انگیزه‌های اجتنابی و رفتارهای فداکارانه است. لذا پیشنهاد می‌شود با توجه به اینکه پژوهش حاضر بر روی یک نمونه خاص (مرد و زن) و در جامعه‌ای خاص (شهر اهواز) انجام گرفته است پژوهش بر روی گروه‌ها و جامعه‌های دیگر تکرار شود. پیشنهاد دیگر این است در قالب تحقیق آزمایشی، رفتارهای رابطه‌ای از جمله رفتارهای فداکارانه به زوجین آموزش داده شود تا اثرات آن بر ثبات و خشنودی زندگی زناشویی بررسی شود. از جمله محدودیت‌های پژوهش این است که ابزار مورد استفاده پرسش‌نامه است و جنبه خود گزارشی دارد و از دیگر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات نظیر مصاحبه استفاده نشده است، بنابراین در استفاده از نتایج آن باید احتیاط کرد.

در انتها از تمام کسانی که نگارندگان را در انجام این پژوهش به هر نحوی همراهی کردند تشکر می‌کنیم. گفتنی است این مقاله از پایان‌نامه آقای توفیق البوغیش، دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده دانشگاه شهید چمران اهواز استخراج شده است و هیچ ارگان یا سازمان خاصی از آن حمایت مادی و معنوی نکرده است.

1. Righetti & Impett
2. Young & Curran

منابع

- آقائی، ز. (۱۳۹۶). رابطه رفتارها و انگیزه‌های فداکاری با کیفیت زناشویی: یک پژوهش فراتحلیل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- جمشیدی، م.، نوری‌پور لیاولی، ر.، جان بزرگی، م.، و فردین، م. (۱۳۹۴). اثربخشی توانمندسازی کارکردی زوجین مبتنی بر رویکرد اسلامی بر رضایتمندی زناشویی زنان. فرهنگ‌نگی - تربیتی زنان و خانواده. ۳۵-۷، (۳۱) ۱۰.
- خجسته‌مهر، ر. (۱۳۸۴). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی به‌عنوان پیش‌بین‌های موفقیت و شکست رابطه زناشویی در زوج‌های متقاضی طلاق و عادی در شهر اهواز. پایان‌نامه دکتری. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- خجسته‌مهر، ر.، دهقانپور، ث.، و عباسپور، ذ. (۱۳۹۷). رابطه تعهد، ادراک انصاف و رضایت زناشویی با فداکاری در زنان متأهل شهر اهواز. در حال چاپ.
- خجسته‌مهر، ر.، محمدی، ر.، سودانی، م.، و عباسپور، ذ. (۱۳۹۷). تجربه زیسته فداکاری در ازدواج‌های پایدار: یک مطالعه پدیدارشناسی توصیفی روان‌شناسانه. در حال چاپ.
- دهقانپور، ث. (۱۳۹۵). رابطه تعهد، ادراک انصاف و رضایت زناشویی با فداکاری در زنان متأهل شهر اهواز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- روشن‌روان، ن. (۱۳۹۵). ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس‌های دیدگاه‌فهمی خود (SDPT) و دیدگاه‌فهمی همسر (ODPT) و رابطه آن با رضامندی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران اهواز. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- سلطان‌زاده، س. (۱۳۹۱). بررسی یک مدل پیشنهادی برای پیش‌بینی‌ها و پیامدهای فداکاری در ازدواج در والدین دانش‌آموزان مدارس دخترانه مقطع راهنمایی شهر اهواز. پایان‌نامه کارشناسی. دانشگاه شهید چمران. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- صادقی، م.، فاتحی‌زاده، م.، احمدی، ا.، بهرامی، ف.، و اعتمادی، ع. (۱۳۹۴). تدوین مدل خانواده سالم بر اساس دیدگاه متخصصان خانواده (یک پژوهش کیفی). مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۵ (۱۶)، ۱۴۲-۱۷۰.
- فلاح‌زاده، ه.، کیخا، ف.، و سادات صادقی، م. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش خودمتمایزسازی بر اساس فرهنگ ایرانی بر تمامیت‌خواهی زوجی و تمایز یافتگی زنان. روان‌شناسی فرهنگی، ۳ (۱)، ۱۰۷-۱۲۵.
- کاوند، م. (۱۳۹۰). بررسی رابطه رفتارهای فداکارانه، انگیزه‌های فداکاری و ادراک انصاف با صمیمیت زناشویی در والدین دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر بروجرد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- کوچکی، ر. (۱۳۹۱). بررسی مدل پیشنهادی اثر سبک‌های دلبستگی بر کیفیت زناشویی با میانجی‌گری اسنادهای ارتباطی و راهبردهای حل تعارض غیر سازنده در والدین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر همدان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- محمدلو، ه.، کارگربرزی، ح.، خانبانی، م.، و امینی یگانه، پ. (۱۳۹۴). رابطه بین ادراک رفتارهای

فداکارانه همسر با عملکرد خانواده و رضایت زناشویی در پرستاران سالمند بازنشسته شهر تهران.
سالمندشناسی، ۱ (۲)، ۴۵-۵۳.

- Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal of American Science*, 6(4), 132-137.
- Figuerres, K. Sh. (2008). Sacrifice in marriage: Motives, behaviors, and outcomes. Master's thesis, Brigham young university.
- Harper, J. M., & figuerres, K. S. (2008). Perception of sacrifice scale. Unpublished measure. Brigham young university, Provo, Ut.
- Hendrick, S. S., Dicke, A., & Hendrick, C. (1998). the relationship attachment scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(1), 137-142.
- Impett, E. A., & Gordon, A. M. (2010). Why do people sacrifice to approach rewards versus to avoid costs? Insights from attachment theory. *Personal Relationship*, 17(2), 299-315.
- Impett, E. A., Kogan, A., English, T., John, O., Oveis, C., Gordon, A. M., & Keltner, D. (2012). Suppression sours sacrifice emotional and relation costs of suppressing in romantic relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(6), 707-720.
- Impett, E. A., & Gordon, A. M. (2008). For the good of others: Toward a positive psychology of sacrifice. In S. J. Lopez (Ed.), *Praeger perspectives. Positive psychology: Exploring the best in people*, Vol. 2. Capitalizing on emotional experiences (p. 79-100). Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group.
- Impett, E. A., Gable, S. L., & Peplau, L. A. (2005). Giving up and giving in: the costs and benefits of daily sacrifice in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89 (3), 327.
- Impett, E. A., Javam, L., Le, B. M., Asyabi- Eshghi, B. E. H. Z. A. D., & Kogan, A. (2013). The joys of genuine giving: Approach and avoidance sacrifice motivation and authenticity. *Personal Relationships*, 20(4), 740-754.
- Impett, E. A., Le, B. M., Kogan, A., Oveis, C., & Keltner, D. (2014). When you think your partner is holding back: The costs of perceived partner suppression during relationship sacrifice. *Social Psychological and Personality Science*, 5(5), 542-549.
- Khojasteh Mehr, R., Kavand, M., & Soudani, M. (2017). The Interaction Between Sacrificing Behaviors and Equity Perception: How Does It Contribute to Marital Intimacy. *International Journal of Psychology*, 11(2), 175-197.
- Khojasteh Mehr, R., Mohammadi, R., Soudani, M., & Abbaspour, Z. (2018). [The lived experience of sacrifice in enduring marriages: A descriptive phenomenological psychological study (Persian)]. *Journal of Counseling Research*, 17(65), 150-87.
- Mattingly, B. A., (2008). The effects of sacrifice types and motives on romantic relationship quality. *The New School Psychology Bulletin*, 5(2), 27-30.
- Norton, R. (1983). Measuring marital quality: A critical look at the dependent variable. *Journal of Marriage and the Family*, 141-151.
- Parker, R., & Pattenden, R. (2009). Strengthening and repairing relationship: Addressing forgiveness and sacrifice in couples education and counseling. Australian family relationships clearing house.
- Righetti, F., & Impett, E. (2017). Sacrifice in close relationships: Motives, emotions, and

- relationship outcomes. *Social and Personality Psychology Compass*, 11(10).
- Rios, C. M. (2010). *The Relationship Between Premarital Advice, Expectations and Marital Satisfaction*. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of science in marriage and family therapy, Utah state university.
- Spinier, G. B. (2001). *Dyadic Adjustment Scale (DAS)*. North Tonawanda, NY: Multi-Health Systems, Inc.
- Totenhagen, C. J., & Curran, M. A. (2011). Daily hassles, sacrifices, and relationship quality for pregnant cohabitators. *Family Science*, 2(1), 68-72.
- Totenhagen, C. J., Curran, M. A., Serido, J., & Butler, E. A. (2013). Good days, bad days: Do sacrifices improve relationship quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(7), 881-900.
- Van Lange, P. A., Agnew, C. R., Harinck, F., & Steemers, G. E. (1997a). From game theory to real life: How social value orientation affects willingness to sacrifice in ongoing close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1330
- Van Lange, p. A., Rusbult, C. E., Drigotas, S. M., Arriaga, X. B., Witcher, B. S., & Cox, C. L. (1997b). Willingness to sacrifice in close relationships. *Journal of Personality and Social psychology*, 72(6), 1373
- Young, V. J., & Curran, M. A. (2016). Intimacy Behaviors and Relationship Satisfaction for Cohabitators: Intimate Sacrifices Are Not Always Beneficial. *The Journal of Psychology*, 150(6), 779-792.